HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

19 septembrie 2024*

„Recurs – Drept instituțional – Statutul unic al deputatului european – Deputați europeni aleși în circumscripții italiene – Adoptarea unei decizii în materie de pensii de către Camera Deputaților italiană – Modificarea cuantumului pensiilor deputaților naționali italieni – Modificarea corelativă de către Parlamentul European a cuantumului pensiilor anumitor foști deputați europeni aleși în Italia – Înlocuirea deciziilor Parlamentului – Menținerea interesului de a exercita acțiunea în anularea hotărârii Tribunalului Uniunii Europene”

În cauza C-725/20 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 28 decembrie 2020,

Maria Teresa Coppo Gavazzi, cu domiciliul în Milano (Italia),

Cristiana Muscardini, cu domiciliul în Milano,

Luigi Vinci, cu domiciliul în Milano,

Agostino Mantovani, cu domiciliul în Brescia (Italia),

Anna Catasta, cu domiciliul în Milano,

Vanda Novati, cu domiciliul în Varese (Italia),

Francesco Enrico Speroni, cu domiciliul în Busto Arsizio (Italia),

Maria Di Meo, cu domiciliul în Cellole (Italia),

Giuseppe Di Lello Finuoli, cu domiciliul în Palermo (Italia),

Raffaele Lombardo, cu domiciliul în Catania (Italia),

Olivier Dupuis, cu domiciliul în Saint-Gilles (Belgia),

Leda Frittelli, cu domiciliul în Frosinone (Italia),

Livio Filippi, cu domiciliul în Carpi (Italia),

* Limba de procedură: italiana.

Vincenzo Viola, cu domiciliul în Palermo,

Antonio Mussa, cu domiciliul în Torino (Italia),

Mauro Nobilia, cu domiciliul în Roma (Italia),

Clara di Prinzio, în calitate de moștenitoare a domnului Sergio Camillo Segre, cu domiciliul în Roma,

Stefano De Luca, cu domiciliul în Palermo,

Riccardo Ventre, cu domiciliul în Formicola (Italia),

Mirella Musoni, cu domiciliul în Roma,

Francesco Iacono, cu domiciliul în Forio (Italia),

Vito Bonsignore, cu domiciliul în Torino,

Claudio Azzolini, cu domiciliul în Napoli (Italia),

Vincenzo Aita, cu domiciliul în Campagna (Italia),

Mario Mantovani, cu domiciliul în Arconate (Italia),

Vincenzo Mattina, cu domiciliul în Buonabitacolo (Italia),

Romano Maria La Russa, cu domiciliul în Milano,

Giorgio Carollo, cu domiciliul în Torri di Quartesolo (Italia),

Fiammetta Cucurnia, în calitate de moștenitoare a domnului Giulietto Chiesa, cu domiciliul în Roma,

Roberto Costanzo, cu domiciliul în Benevento (Italia),

Giorgio Gallenzi, în calitate de moștenitor al domnului Giulio Cesare Gallenzi, cu domiciliul în Roma,

Vitaliano Gemelli, cu domiciliul în Roma,

Pasqualina Napoletano, cu domiciliul în Anzio (Italia),

Ida Panusa, cu domiciliul în Latina (Italia),

reprezentați de M. Paniz, avvocato,

recurenți,

cealaltă parte din procedură fiind:

Parlamentul European, reprezentat de S. Alves și S. Seyr, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin (raportor) și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 11 ianuarie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursurile formulate, doamnele Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, domnii Luigi Vinci, Agostino Mantovani, doamnele Anna Catasta, Vanda Novati, domnul Francesco Enrico Speroni, doamna Maria Di Meo, domnii Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo și Olivier Dupuis, doamna Leda Frittelli, domnii Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio Mussa, Mauro Nobilia, doamna Clara di Prinzio, în calitate de moștenitoare a domnului Sergio Camillo Segre, domnii Stefano De Luca, Riccardo Ventre, doamna Mirella Musoni, domnii Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina, Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, doamna Fiammetta Cucurnia, în calitate de moștenitoare a domnului Giulietto Chiesa, domnii Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, în calitate de moștenitor al domnului Giulio Cesare Gallenzi, Vitaliano Gemelli și doamnele Pasqualina Napoletano și Ida Panusa solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 octombrie 2020, Coppo Gavazzi și alții/Parlamentul (T-389/19-T-394/19, T-397/19, T-398/19, T-403/19, T-404/19, T-406/19, T-407/19, T-409/19-T-414/19, T-416/19-T-418/19, T-420/19-T-422/19, T-425/19-T-427/19, T-429/19-T-432/19, T-435/19, T-436/19, T-438/19-T-442/19, T-444/19- T-446/19, T-448/19, T-450/19-T-454/19, T-463/19 și T-465/19, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2020:494), prin care acesta a respins acțiunile lor având ca obiect anularea notelor din 11 aprilie 2019 întocmite, pentru fiecare dintre recurenți, de Parlamentul European (denumite în continuare, împreună, „deciziile în litigiu”) și privind ajustarea cuantumului pensiilor de care beneficiază recurenții ca urmare a intrării în vigoare, la 1 ianuarie 2019, a Deciziei nr. 14/2018 a Ufficio di Presidenza della Camera dei deputati (Oficiul Președinției Camerei Deputaților, Italia) din 12 iulie 2018 (denumită în continuare „Decizia nr. 14/2018”).

I. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Regulamentul de procedură al Parlamentului

2 Articolul 25 din Regulamentul de procedură al Parlamentului European, în versiunea aplicabilă în cursul celei de a opta legislaturi (2014-2019) (denumit în continuare „Regulamentul de procedură al Parlamentului”), intitulat „Funcțiile Biroului”, prevedea la alineatul (3):

„Biroul reglementează chestiunile financiare, organizatorice și administrative privind deputații pe baza unei propuneri a secretarului general sau a unui grup politic.”

3 Această dispoziție din Regulamentul de procedură al Parlamentului a rămas identică în versiunea acestuia aplicabilă în cursul celei de a noua legislaturi (2019-2024).

2. Normele CID

4 Articolul 1 din anexa III la Normele privind cheltuielile și indemnizațiile deputaților în Parlamentul European, în versiunea în vigoare până la 14 iulie 2009 (denumite în continuare „Normele CID”), prevedea:

„(1) Toți membrii Parlamentului European au dreptul la o pensie pentru vechime în muncă.

(2) Până la stabilirea unui regim comunitar de pensie definitiv pentru toți membrii Parlamentului European și în cazul în care regimul național nu prevede nicio pensie sau în cazul în care nivelul și/sau condițiile pensiei prevăzute nu sunt identice cu cele aplicabile membrilor parlamentului național din statul membru pentru care membrul în cauză a fost ales, se plătește o pensie provizorie, la cererea membrului în cauză, din bugetul Uniunii Europene, secțiunea Parlament.”

5 Articolul 2 din anexa III la Normele CID prevedea:

„(1) Nivelul și modalitățile pensiei provizorii sunt identice cu cele ale pensiei pe care o primesc membrii camerei inferioare din statul membru pentru care membrul în cauză al Parlamentului European a fost ales.

(2) Orice membru care beneficiază de dispozițiile articolului 1 alineatul (2) trebuie, la aderarea la acest regim, să plătească la bugetul Uniunii Europene o contribuție astfel calculată încât să echivaleze în final cu contribuția pe care o plătește un membru al camerei inferioare din statul membru în care a fost ales, în conformitate cu dispozițiile naționale.”

6 Potrivit articolului 3 alineatele (1) și (2) din anexa III la Normele CID:

„(1) Cererile de afiliere la prezentul regim provizoriu de pensii trebuie să fie prezentate în termen de douăsprezece luni de la începerea mandatului persoanei interesate.

La expirarea acestui termen, afilierea la regimul de pensii intră în vigoare în prima zi a lunii în care a fost primită cererea.

(2) Cererile pentru plata pensiei trebuie depuse în termen de șase luni de la nașterea acestui drept.

La expirarea acestui termen, pensia este plătită din prima zi a lunii în care a fost primită cererea."

3. Statutul deputaților

7 Articolul 25 alineatele (1) și (2) din Decizia 2005/684/CE, Euratom a Parlamentului European din 28 septembrie 2005 de adoptare a Statutului deputaților în Parlamentul European (JO 2005, L 262, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 6, p. 28, denumit în continuare „Statutul deputaților"), intrat în vigoare la 14 iulie 2009, are următorul cuprins:

„(1) Deputații care făceau parte din Parlament înainte de intrarea în vigoare a prezentului statut și au fost realeși pot opta pentru sistemul național aplicabil în prezent în ceea ce privește indemnizația, indemnizația tranzitorie și pensiile pe întreaga perioadă în care sunt deputați în Parlamentul European.

(2) Plățile respective se efectuează din bugetul statului membru în cauză."

8 Articolul 28 alineatul (1) din Statutul deputaților prevede:

„Orice drept la pensie dobândit de un deputat în conformitate cu dispozițiile naționale la data aplicării prezentului statut se păstrează integral."

4. Normele de aplicare

9 Considerentul (7) al Deciziei 2009/C 159/01 a Biroului Parlamentului European din 19 mai și 9 iulie 2008 privind normele de aplicare a Statutului deputaților în Parlamentul European (JO 2009, C 159, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Decizia 2010/C 340/06 a Biroului Parlamentului European din 13 decembrie 2010 (JO 2010, C 340, p. 6) (denumită în continuare „normele de aplicare"), are următorul cuprins:

„[…] este necesar să se asigure persoanelor care beneficiază de anumite prestații acordate în baza Normelor CID posibilitatea de a beneficia de acestea și ulterior abrogării acestor dispoziții, în conformitate cu principiul [protecției] încrederii legitime. De asemenea, trebuie garantată protecția drepturilor la pensie câștigate în baza normelor CID înainte de intrarea în vigoare a [Statutului deputaților]."

10 Articolul 49 alineatul (1) din normele de aplicare prevede:

„Deputații care și-au exercitat mandatul pe o perioadă de cel puțin un an întreg au dreptul, după încheierea mandatului, la o pensie pentru limită de vârstă pe viață, plătibilă începând cu prima zi a lunii ce urmează lunii în care aceștia împlinesc vârsta de 63 de ani.

Foștii deputați sau reprezentanții lor legali, cu excepția cazurilor de forță majoră, își depun cererea pentru plata pensiei pentru limită de vârstă în termen de șase luni de la nașterea acestui drept. După acest termen, data la care dreptul la pensie pentru limită de vârstă produce efecte este prima zi a lunii în care este primită cererea."

11 În temeiul articolului 73 din normele de aplicare, acestea au intrat în vigoare la data intrării în vigoare a Statutului deputaților, și anume la 14 iulie 2009.

12 Articolul 74 din normele de aplicare prevede că, sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în titlul IV și în special a articolului 75 din acestea, Normele CID expiră în ziua intrării în vigoare a Statutului deputaților.

13 Potrivit articolului 75 din normele de aplicare:

„(1) Pensia de soț supraviețuitor, pensia de invaliditate, pensia suplimentară de invaliditate acordată copiilor aflați în întreținere și pensia pentru vechime în muncă atribuite în temeiul anexelor I, II și III la Normele CID sunt vărsate în continuare, în conformitate cu anexele menționate, persoanelor care au beneficiat de aceste prestații înainte de data intrării în vigoare a [Statutului deputaților].

În cazul în care un fost deputat care primește pensia de invaliditate decedează după data de 14 iulie 2009, pensia de urmaș se plătește soțului/soției supraviețuitor/supraviețuitoare, partenerului/partenerei stabil(e) sau copiilor aflați în întreținerea deputatului respectiv, sub rezerva respectării condițiilor menționate în anexa I la Normele CID.

(2) Rămâne dobândit, în conformitate cu anexa III menționată mai sus, dreptul la pensia pentru vechime în muncă dobândit înainte de data intrării în vigoare a [Statutului deputaților]. Persoanele care au dobândit drepturi în cadrul acestui regim de pensii beneficiază de o pensie calculată pe baza drepturilor dobândite în conformitate cu anexa III menționată mai sus, cu condiția să îndeplinească condițiile prevăzute în acest scop de legislația internă a statului membru respectiv și să fi depus cererea menționată la articolul 3 alineatul (2) din anexa III de mai sus.”

B. Dreptul italian

14 Potrivit articolului 1 alineatele 1-3 din Decizia nr. 14/2018:

„(1) Începând cu 1 ianuarie 2019, cuantumurile alocațiilor viagere, directe și de urmaș, și ale părților de alocație viageră a prestațiilor ocupaționale prorata, directe și de urmaș, pentru care drepturile au fost dobândite pe baza reglementării în vigoare la 31 decembrie 2011, se calculează conform noilor modalități prevăzute în prezenta decizie.

(2) Noul calcul menționat la alineatul precedent se efectuează prin înmulțirea cuantumului contribuției individuale cu coeficientul de transformare aferent vârstei deputatului la data la care acesta a dobândit dreptul la alocația viageră sau la prestația ocupațională prorata.

(3) Se aplică coeficienții de transformare prevăzuți în tabelul 1, anexat la prezenta decizie.”

II. Istoricul litigiului

15 Istoricul litigiului figurează la punctele 14-23 din hotărârea atacată. În scopul prezentului recurs, acestea pot fi rezumate după cum urmează.

16 Fiecare dintre recurenți este fie un fost membru al Parlamentului European ales în Italia, fie un succesor al unui astfel de fost deputat european, care beneficiază de o pensie pentru vechime în muncă sau de o pensie de urmaș (denumită în continuare „pensia”).

17 Prin adăugarea unui comentariu pe fișele de pensie ale recurenților din luna ianuarie 2019, Parlamentul i-a informat cu privire la faptul că cuantumul pensiei lor va putea fi revizuit, în aplicarea Deciziei nr. 14/2018, și că acest nou calcul va putea conduce eventual la o recuperare a sumelor plătite în mod nejustificat.

18 Începând de la 1 ianuarie 2019, Parlamentul a redus cuantumul pensiei recurenților, aplicând această decizie în temeiul articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID.

19 Printr-o notă nedatată a șefului unității „Remunerație și drepturi sociale ale deputaților” din cadrul Direcției Generale (DG) Finanțe a Parlamentului (denumit în continuare „șeful de unitate”), anexată la fișele de pensie ale recurenților din luna februarie 2019, Parlamentul i-a avertizat mai întâi pe aceștia că, prin avizul nr. SJ-0836/18 din 11 ianuarie 2019, serviciul său juridic confirmase aplicabilitatea automată a Deciziei nr. 14/2018 la situația lor (denumit în continuare „avizul serviciului juridic”). În continuare, de îndată ce va fi primit informațiile necesare din partea Camera dei deputati (Camera Deputaților, Italia), Parlamentul va notifica recurenților noul cuantum al pensiei lor pentru vechime în muncă și va proceda la recuperarea eventualei diferențe în următoarele douăsprezece luni. În sfârșit, acesta i-a informat pe recurenți că cuantumul definitiv al pensiei lor va fi stabilit printr-un act formal împotriva căruia va fi posibilă introducerea unei reclamații sau a unei acțiuni în anulare.

20 Prin deciziile în litigiu, șeful de unitate i-a informat pe recurenți, în primul rând, că cuantumul pensiei lor va fi adaptat, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID, până la concurența reducerii pensiilor similare plătite în Italia foștilor deputați naționali de către Camera Deputaților în temeiul Deciziei nr. 14/2018. În al doilea rând, cuantumul pensiilor recurenților va fi adaptat începând din luna aprilie 2019, cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 2019, în temeiul proiectelor de stabilire a noilor cuantumuri ale pensiilor transmise în anexa la aceste decizii. În al treilea rând, deciziile în litigiu acordau recurenților un termen de 30 de zile, începând de la primirea lor, pentru a-și prezenta observațiile. În absența unor astfel de observații, efectele acestor note vor fi considerate definitive și vor putea determina printre altele recuperarea sumelor primite în mod necuvenit pentru lunile ianuarie-martie 2019.

21 Întrucât niciunul dintre recurenții din prezentul recurs nu a formulat astfel de observații, efectele deciziilor în litigiu au devenit definitive în privința lor la expirarea acestui termen.

III. Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

22 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 27 iunie (cauzele T-389/19-T-393/19), la 28 iunie (cauzele T-397/19, T-407/19, T-409/19-T-411/19, T-413/19, T-414/19, T-416/19 și T-417/19), la 1 iulie (cauzele T-436/19, T-439/19-T-442/19 și T-445/19), la 2 iulie (cauzele T-421/19, T-422/19, T-425/19, T-426/19 și T-429/19-T-431/19), la 3 iulie (cauzele T-418/19, T-420/19, T-448/19 și T-450/19-T-453/19), recurenții au introdus acțiunile lor având ca obiect anularea deciziilor în litigiu.

23 În susținerea acțiunilor formulate, recurenții au invocat patru motive. Primul motiv era întemeiat pe necompetența șefului de unitate de a adopta deciziile în litigiu, precum și pe încălcarea obligației de motivare a acestor decizii. Al doilea motiv era întemeiat pe lipsa unui temei juridic și pe o aplicare eronată a articolului 75 din normele de aplicare. Al treilea motiv era întemeiat pe o eroare de drept referitoare la calificarea Deciziei nr. 14/2018 și pe o aplicare eronată a articolului 75 alineatul (2) din normele de aplicare. Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenții au invocat o încălcare a principiilor securității juridice, protecției încrederii legitime, proporționalității și egalității, precum și o încălcare a dreptului de proprietate.

24 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în cauza T-453/19 ca inadmisibilă și a înlăturat toate motivele din celelalte cauze, respingând, așadar, acțiunile formulate în acestea din urmă.

IV. Procedura și concluziile părților în fața Curții

25 Recurenții solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate;

– trimiterea cauzei Panusa/Parlamentul (T-453/19) spre rejudecare la Tribunal;

– anularea deciziilor în litigiu referitoare la ceilalți recurenți și

– obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului și procedurii în fața Tribunalului.

26 Parlamentul solicită Curții:

– respingerea recursului și

– obligarea recurenților la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului și procedurii în fața Tribunalului.

27 La 12 ianuarie 2022, domnul Enrico Falqui a depus la grefa Curții, în cadrul cauzei C-391/21 P care îl privește, o copie a hotărârii nr. 4/2021 a Consiglio di giurisdizione della Camera dei deputati (Consiliul de Jurisdicție al Camerei Deputaților, Italia) din 23 decembrie 2021 (denumită în continuare „hotărârea nr. 4/2021”), prin care a fost anulată Decizia nr. 14/2018. În acest stadiu, acest document nu a fost depus la dosar.

28 La 9 martie 2022, recurenții din cauza Santini și alții/Parlamentul (C-198/21 P) au depus aceeași hotărâre la grefa Curții.

29 În prezenta cauză, precum și în cauzele Falqui/Parlamentul (C-391/21 P) și Santini și alții/Parlamentul (C-198/21 P), grefa a transmis părților din aceste cauze, la 16 martie 2022, o măsură de organizare decisă de judecătorul raportor și de avocata generală în temeiul articolului 62 din Regulamentul de procedură al Curții, potrivit căreia acestea au fost rugate să prezinte toate documentele care pot avea incidență asupra obiectului cauzei care le privea și în special hotărârea nr. 4/2021.

30 La 25 martie 2022, recurenții din prezenta cauză au depus mai multe documente, printre care hotărârea nr. 4/2021. La 29 martie 2022, Parlamentul a prezentat la rândul său mai multe documente, printre care hotărârea nr. 4/2021 și un document intitulat „Noi reguli de calcul al pensiilor adoptate de Camera Deputaților din Italia”. Această instituție a informat de asemenea Curtea că, din momentul primirii clarificărilor suplimentare pe care le solicitase Camerei Deputaților în ceea ce privește aplicarea concretă a acestor norme, va efectua un nou calcul al pensiilor recurenților și le va trimite acestora un nou proiect de decizie referitor la stabilirea drepturilor lor de pensie, cu privire la care vor avea posibilitatea de a prezenta observații înainte de adoptarea unei decizii finale.

31 La 14 octombrie și la 29 noiembrie 2022, Parlamentul a depus la grefa Curții deciziile finale de stabilire a noului cuantum al pensiilor care urma să fie plătit recurenților începând din luna noiembrie 2022 împreună cu restanțele datorate (denumite în continuare, împreună, „noile decizii ale Parlamentului”).

32 Prin Decizia din 25 octombrie 2022, președintele Curții a invitat părțile să precizeze dacă ele considerau, pe de o parte, că noile decizii ale Parlamentului au înlocuit *ex tunc* deciziile în litigiu și, pe de altă parte, dacă, în urma adoptării acestor noi decizii, recursul își menținea obiectul.

33 La 29 noiembrie 2022, Parlamentul a precizat că, în opinia sa, noile decizii ale Parlamentului au înlocuit deciziile în litigiu cu efect *ex tunc*, dar că recursul își păstra obiectul. Astfel, ar fi în interesul părților și al bunei administrări a justiției ca Curtea să se pronunțe cu privire la temeinicia recursului pentru a oferi claritate cu privire la aspectul dacă hotărârea atacată este afectată de o eroare de drept și dacă Parlamentul poate recalcula, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID, pensiile recurenților în cazul unei schimbări intervenite în reglementarea națională aplicabilă.

34 Prin scrisoarea depusă la 30 noiembrie 2022, recurenții au arătat că considerau că noile decizii ale Parlamentului constituie o simplă modificare a deciziilor în litigiu.

35 Astfel, pentru a efectua acest nou calcul, Parlamentul ar fi continuat să se refere la normele naționale, indiferent de conținutul lor, procedând, în temeiul interpretării sale a articolului 75 din normele de aplicare coroborat cu articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID (denumite în continuare „normele interne ale Parlamentului”), la o aplicare automată a deciziilor naționale.

36 Recurenții au concluzionat de aici, pe de o parte, că noile decizii ale Parlamentului rămâneau intrinsec identice, cel puțin într-o mare măsură, cu deciziile în litigiu. Pe de altă parte, din adoptarea noilor decizii ale Parlamentului ar rezulta o încălcare persistentă a principiului securității juridice, a principiului protecției încrederii legitime și a drepturilor dobândite, precum și a principiului proporționalității, astfel cum au fost invocate în fața Tribunalului și în stadiul prezentului recurs. Cu alte cuvinte, deși, pentru unii dintre recurenți, noile decizii ale Parlamentului au avut ca efect restabilirea cuantumului pensiei lor la nivelul celui pe care îl primeau înainte de intrarea în vigoare a deciziilor în litigiu, nu ar fi mai puțin adevărat că eroarea de drept săvârșită de Parlament ar subzista, sub forma lipsei de cercetare și a unei aplicări eronate a principiilor generale ale dreptului Uniunii, ceea ce, în anumite cazuri, ar conduce la persistența unei reduceri nelegale a acestor cuantumuri.

37 Pe de altă parte, recurenții apreciază că noile decizii ale Parlamentului nu sunt susceptibile să înlocuiască *ex tunc* deciziile în litigiu, mai puțin în ceea ce privește cuantumul pensiilor aplicabil de la 1 ianuarie 2019. Noile calcule ar rămâne efectuate pe un temei nelegal. În sfârșit, recurenții susțin că șeful de unitate nu era competent să adopte noile decizii ale Parlamentului, nefiind organul competent să adopte acte care să depășească sfera administrației ordinare.

V. Cu privire la recurs

38 În susținerea recursului formulat, recurenții invocă trei motive prin care urmăresc să repună în discuție în esență confirmarea de către Tribunal a temeiniciei interpretării normelor interne ale Parlamentului, care a determinat această instituție să aplice Decizia nr. 14/2018 în vederea revizuirii cuantumului pensiei lor. Primul motiv este întemeiat, în ceea ce privește primul aspect, pe interpretarea eronată a articolului 75 din normele de aplicare și, în ceea ce privește al doilea aspect, pe nerespectarea principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, precum și a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Primul aspect al celui de al doilea motiv este întemeiat pe o interpretare eronată a articolelor 74 și 75 din normele de aplicare, în sensul că dispozițiile anexei III la Normele CID au putut constitui un temei juridic al deciziilor în litigiu; al doilea aspect, pe încălcarea de către Tribunal a articolului 25 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Parlamentului, în măsura în care acesta a statuat în mod eronat că șeful de unitate era competent să adopte aceste decizii, și al treilea aspect, pe încălcarea articolului 296 TFUE, în măsura în care Tribunalul a statuat în mod eronat că deciziile menționate erau motivate corespunzător cerințelor legale. Al treilea motiv nu o privește decât pe doamna Panusa și este întemeiat pe o eroare de drept pe care ar fi săvârșit-o Tribunalul în ceea ce privește aprecierea interesului său de a exercita acțiunea.

A. Observații introductive privind menținerea interesului recurenților de a exercita acțiunea

39 Din cuprinsul punctului 31 din prezenta hotărâre reiese că noile decizii ale Parlamentului, adoptate în cursul procedurii în fața Curții, urmăresc să stabilească noul cuantum al pensiilor plătite recurenților începând din luna noiembrie 2022 împreună cu restanțele datorate.

40 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, obiectul litigiului trebuie să persiste, ca și interesul de a exercita acțiunea, până la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, sub sancțiunea nepronunțării asupra fondului, ceea ce presupune ca recursul să fie susceptibil, prin rezultatul său, să aducă un beneficiu părții care l-a formulat (Hotărârea din 4 septembrie 2018, ClientEarth/Comisia, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punctul 43 și jurisprudența citată).

41 Cu toate acestea, interesul unui reclamant de a exercita acțiunea nu dispare neapărat ca urmare a faptului că actul atacat de acesta din urmă a încetat să producă efecte în cursul procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 mai 2013, Abdulrahim/Consiliul și Comisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punctul 62).

42 În anumite împrejurări, un reclamant poate să mențină un interes de a solicita anularea unui act abrogat pe parcursul procesului pentru a determina autorul actului atacat să adopte în viitor modificările adecvate și să evite astfel riscul repetării nelegalității de care pretinde că este afectat acest act (Hotărârea din 6 septembrie 2018, Bank Mellat/Consiliul, C-430/16 P, EU:C:2018:668, punctul 64 și jurisprudența citată).

43 În speță, rezultă fără ambiguitate din răspunsul Parlamentului din 29 noiembrie 2022, rezumat la punctul 33 din prezenta hotărâre, că această instituție dorește și în viitor să recalculeze pensiile foștilor deputați europeni în cazul unei schimbări intervenite în reglementarea națională prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID (denumit în continuare „sistemul dinamic”).

44 Deși Parlamentul a înlocuit deciziile în litigiu cu noile decizii, totuși toate aceste decizii se întemeiază pe o interpretare a normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia acesta este obligat să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni care beneficiază de pensia pentru limită de vârstă și persoanelor care beneficiază de pensia de urmaș care, precum recurenții, intră în domeniul de aplicare al anexelor la Normele CID (denumite în continuare „foștii deputați europeni în cauză”).

45 Or, tocmai această interpretare este repusă în discuție de recurenți în cadrul prezentului recurs. Rezultă că, în pofida înlocuirii *ex tunc* a deciziilor în litigiu, recurenții continuă să aibă interesul de a se constata că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a confirmat temeinicia acestei interpretări, aceasta putând fi pusă în aplicare de Parlament cu ocazia adoptării, în viitor, a unor decizii analoage deciziilor în litigiu sau noilor decizii ale Parlamentului, astfel încât există nu numai un risc de repetare a pretinsei nelegalități, în sensul jurisprudenței menționate la punctul 42 din prezenta hotărâre, ci și un risc ca, în cazul unei acțiuni în anulare împotriva unor astfel de decizii similare, Tribunalul să săvârșească din nou pretinsele erori de drept care l-au determinat să confirme temeinicia interpretării menționate.

46 În plus, din noile decizii rezultă că Parlamentul consideră în continuare că șeful de unitate este abilitat să adopte decizii de modificare a cuantumului pensiilor în cazul schimbării intervenite în reglementarea națională și că aceste decizii nu trebuie să cuprindă o motivare privind conformitatea lor cu dreptul Uniunii.

47 Rezultă că este necesar să se considere că recurenții păstrează un interes de a exercita acțiunea în fața Curții, în măsura în care prezentul recurs este îndreptat împotriva motivelor hotărârii atacate care constituie susținerea necesară a aprecierilor Tribunalului potrivit cărora, în primul rând, rezultă din normele interne ale Parlamentului că acesta din urmă este obligat să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză, în al doilea rând, șeful de unitate este competent să adopte deciziile de modificare a cuantumului pensiilor acestor foști deputați și, în al treilea rând, Parlamentul nu este obligat să prezinte, în astfel de decizii, motivele care justifică conformitatea lor cu dreptul Uniunii.

B. Cu privire la primul motiv

1. Argumentația părților

48 Primul motiv cuprinde două aspecte.

49 Prin intermediul primului aspect, recurenții reproșează Tribunalului că a constatat, la punctele 142-145, 147, 156, 159, 160 și 162 din hotărârea atacată, că deciziile în litigiu nu au încălcat drepturile dobândite de recurenți de a primi o pensie, întemeindu-se în special pe distincția eronată dintre o reducere a cuantumului pensiei și o atingere adusă unor astfel de drepturi dobândite.

50 O astfel de constatare ar impune precizarea împrejurărilor în care o reducere a cuantumului pensiei datorate foștilor deputați europeni în temeiul dreptului Uniunii nu aduce atingere dreptului dobândit de a o primi. În caz contrar, această constatare ar fi arbitrară, întrucât Tribunalul, pe de o parte, nu ar fi verificat dacă aceasta era sau nu situația în raport cu situații concrete și, pe de altă parte, nu ar fi menționat criterii obiective, predefinite și nediscriminatorii care ar permite să se constate în ce situații de reducere este încălcat dreptul la pensie al foștilor deputați europeni.

51 În plus, Tribunalul nu ar fi făcut distincție între alineatele (1) și (2) ale articolului 75 din normele de aplicare. În schimb, acesta ar fi respins teza stabilirii definitive a prestației de pensie dobândite la momentul abrogării Normelor CID, atât pentru situațiile prevăzute la articolul 75 alineatul (1) din normele de aplicare, cât și pentru cele prevăzute la articolul 75 alineatul (2) din acestea.

52 Potrivit recurenților, dreptul la pensie al unui fost deputat european ia naștere la încetarea funcției sale, cu condiția ca acesta să fi contribuit cel puțin cinci ani. Pentru ca acest drept să devină exigibil, persoana în cauză ar trebui să fi împlinit vârsta de pensionare prevăzută de legislația statului membru în care a fost aleasă, iar cererea de plată a pensiei ar trebui să fi fost depusă în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din anexa III la Normele CID. Astfel, încălcarea drepturilor la pensie care decurge din deciziile în litigiu, care ar fi încălcat drepturile exigibile, ar fi privit cele două situații prevăzute la articolul 75 din normele de aplicare și în special pe cea prevăzută la alineatul (1) al acestuia.

53 În speță, deciziile în litigiu ar fi modificat nu numai cuantumul pensiei recurenților, ci și metoda de calcul al acestui cuantum. Astfel, modul de calcul bazat pe indemnizația primită în timpul mandatului deputatului european în cauză ar fi fost înlocuit, în mod retroactiv, cu cel întemeiat pe contribuțiile plătite de acesta. Noul calcul al cuantumului pensiei recurenților nu ar fi privit sumele datorate începând de la intrarea în vigoare a Deciziei nr. 14/2018, ci *ab initio*, și anume pensia datorată fostului deputat european în cauză ales în Italia începând din momentul în care acesta din urmă s-a pensionat. În plus, noul calcul ar fi fost efectuat ca și cum, pe durata mandatului lor, toți foștii deputați europeni ar fi plătit cotizații pe baza aceleiași rate stabilite prin Decizia nr. 14/2018, penalizându-i astfel pe recurenții care au plătit cotizații superioare acestui nivel.

54 Cu titlu subsidiar, și anume în ipoteza în care distincția dintre dreptul la pensie și dreptul la prestația de pensie era aplicabilă, recurenții susțin că din articolul 75 din normele de aplicare reiese că aceștia sunt nu numai titulari ai unui drept la pensie, ci și ai unui drept de a încasa un cuantum fix al pensiei, corespunzător celui la care se puteau aștepta în momentul în care au decis să contribuie la sistemul de pensii instituit prin Normele CID sau cel puțin de la intrarea în vigoare a Statutului deputaților, contrar celor constatate de Tribunal la punctul 143 din hotărârea atacată.

55 Deciziile în litigiu ar determina un dezechilibru în detrimentul recurenților, dat fiind că contribuțiile plătite nu aveau la momentul respectiv nicio influență asupra dobândirii dreptului la pensie. Acest dezechilibru ar fi cu atât mai evident în cazul recurenților, care, deoarece au efectuat

doar o parte dintr-un mandat complet de deputat european, întrucât l-au scurtat sau l-au început în cursul legislaturii, au plătit cotizații suplimentare pentru a acoperi și anii în care nu au contribuit, astfel încât să poată pretinde un drept la pensie în temeiul Normelor CID.

56 Prin intermediul celui de al doilea aspect al primului motiv, recurenții susțin că respingerea, la punctele 204, 211 și 236 din hotărârea atacată, a argumentelor lor întemeiate pe încălcarea principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, precum și a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă se întemeiază pe un raționament care încalcă aceste principii generale ale dreptului Uniunii și acest drept fundamental consacrat de cartă.

57 În primul rând, stabilirea drepturilor de pensie pe baza noilor norme ar încălca principiul securității juridice, care se opune, în conformitate cu rațiunea de a fi a articolului 28 din Statutul deputaților și a articolului 75 din normele de aplicare, unei atingeri aduse drepturilor dobândite.

58 În al doilea rând, un astfel de calcul ar încălca principiul protecției încrederii legitime în măsura în care acesta nu permite modificarea normelor de calcul al pensiei pentru care recurenții au optat în mod voluntar.

59 Pe de altă parte, la punctul 202 din hotărârea atacată, Tribunalul nu ar fi ținut seama de faptul că Parlamentul nu i-a informat pe recurenți cu privire la posibila aplicare a Deciziei nr. 14/2018 în privința lor decât în cursul lunii ianuarie 2019, și anume după data la care diminuarea cuantumului pensiei lor determinate de această decizie ar fi trebuit să se aplice, mai exact 1 ianuarie 2019.

60 În al treilea rând, recurenții susțin că Tribunalul a încălcat dreptul de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă.

61 *Primo*, Tribunalul ar fi operat, la punctul 222 din hotărârea atacată, o distincție între o atingere adusă dreptului la pensie și o simplă adaptare a cuantumului pensiei. Tribunalul nu ar fi indicat însă unde s-ar afla limita dincolo de care modificarea cuantumului acestei pensii nu mai respectă conținutul esențial al dreptului de proprietate și determină o încălcare a dreptului la pensie ca atare.

62 *Secundo*, la punctul 228 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi constatat în mod eronat, întemeindu-se pe conținutul Deciziei nr. 14/2018, că reducerea cuantumului pensiilor recurenților avea ca obiectiv adaptarea cuantumului pensiilor plătite tuturor foștilor deputați europeni la metoda de calcul contributivă.

63 Potrivit recurenților, acest raționament al Tribunalului este circular. Astfel, acesta s-ar întemeia pe dispozițiile dreptului italian, iar nu pe un obiectiv de interes general recunoscut de ordinea juridică a Uniunii. Or, ar fi revenit Tribunalului sarcina de a examina dacă Parlamentul a verificat în mod corespunzător dacă adaptarea pensiei foștilor deputați europeni aleși în Italia era, având în vedere în special un obiectiv de interes general recunoscut de ordinea juridică a Uniunii, conformă cu dreptul acesteia.

64 În plus, raționamentul menționat ar fi denaturat metoda de calcul al cuantumului pensiilor prevăzută de Decizia nr. 14/2018, care nu poate fi considerată ca fiind de natură contributivă, în măsura în care nu s-ar întemeia pe o rată a cotizațiilor plătite la bugetul Uniunii stabilită individual, ci pe o rată identică pentru toți foștii deputați europeni vizați. Astfel, un fost deputat european care ar fi plătit, în cursul mandatului său, cotizații calculate la un nivel superior acestei

rate identice ar pierde beneficiul părții din cotizație care depășește nivelul menționat. Prin urmare, metoda de calcul al cuantumului pensiilor instituită prin Decizia nr. 14/2018 ar demonstra nu numai o atingere adusă dreptului de proprietate, ci și principiului proporționalității, în măsura în care aceasta s-ar întemeia pe o rată a cotizațiilor neindividualizată.

65 Această încălcare a principiului proporționalității în raport cu justificarea invocată ar fi cu atât mai evidentă dacă se consideră că regimul contributiv de pensii a fost introdus pentru prima dată în Italia la 1 ianuarie 1996 și a fost extins la majoritatea lucrătorilor începând cu 1 ianuarie 2012. În schimb, prin deciziile în litigiu, sistemul contributiv ar fi fost impus recurenților în ceea ce privește o perioadă de plată a contribuțiilor cu mult anterioară anului 1995, atunci când acest sistem contributiv nu exista pentru nimeni în Italia.

66 Parlamentul susține că primul motiv trebuie respins în parte ca inadmisibil și în parte ca nefondat.

2. Aprecierea Curții

a) Observații introductive

67 Prin intermediul primului aspect al primului motiv, recurenții susțin, întemeindu-se pe articolul 75 din normele de aplicare, că sistemul dinamic aduce atingere drepturilor dobândite de a primi o pensie.

68 Prin urmare, printr-o astfel de critică, recurenții contestă în esență temeinicia interpretării normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia această instituție este obligată să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni vizați.

69 Situația este aceeași în ceea ce privește a doua critică, în măsura în care prin aceasta recurenții susțin că aplicarea noilor reguli de calcul al cuantumului pensiei lor nu este conformă nici cu principiul securității juridice, în măsura în care aceste noi norme aduc atingere drepturilor dobândite de a primi o pensie, nici cu principiul protecției încrederii legitime, acesta opunându-se oricărei reduceri a cuantumului pensiei pe care recurenții trebuiau să o poată pretinde prin opțiunea voluntară pentru sistemul instituit prin articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID.

70 În schimb, în măsura în care, prin intermediul acestui al doilea aspect, recurenții reproșează Tribunalului că nu a ținut seama de faptul că Parlamentul i-a informat tardiv despre o posibilă aplicare a Deciziei nr. 14/2018, aceștia nu critică motivele hotărârii atacate care constituie susținerea necesară a uneia dintre aprecierile Tribunalului menționate la punctul 47 din prezenta hotărâre. Astfel, acest argument se referă la o împrejurare specifică referitoare la adoptarea deciziilor în litigiu.

71 În ceea ce privește de asemenea al doilea aspect, în măsura în care prin acesta recurenții reproșează Tribunalului că a apreciat conformitatea deciziilor în litigiu cu dreptul de proprietate consacrat de cartă nu în raport cu un obiectiv recunoscut de dreptul Uniunii, ci cu cel urmărit de Decizia nr. 14/2018, ei contestă în esență conformitatea cu dreptul Uniunii a interpretării normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia această instituție este obligată să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

72 În schimb, recurenții nu contestă temeinicia interpretării normelor interne ale Parlamentului atunci când reproșează Tribunalului, în primul rând, că nu a precizat limita dincolo de care o modificare a cuantumului pensiei nu mai respectă substanța dreptului de proprietate și determină o încălcare a dreptului la pensie ca atare și, în al doilea rând, că a denaturat metoda de calcul al pensiilor prevăzută de Decizia nr. 14/2018. Din moment ce prin astfel de argumente recurenții nu critică motivele hotărârii atacate care constituie susținerea necesară a uneia dintre aprecierile Tribunalului vizate la punctul 47 din prezenta hotărâre, nu este necesară examinarea lor.

73 Situația este aceeași în ceea ce privește argumentația întemeiată pe încălcarea principiului proporționalității, prin care recurenții susțin că Decizia nr. 14/2018 nu este conformă cu acest principiu din cauza, pe de o parte, a metodei de calcul al pensiilor prevăzute de această decizie și, pe de altă parte, a contextului istoric în care se integrează decizia menționată.

b) Cu privire la fond

1) Cu privire la pretinsa încălcare a normelor interne ale Parlamentului

74 Recurenții reproșează în esență Tribunalului că a statuat, la punctul 163 din hotărârea atacată, pe baza motivelor prezentate la punctele 142-145, 147, 156, 159, 160 și 162 din această hotărâre, că Parlamentul European se putea întemeia în mod valabil pe normele sale interne pentru a aplica sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

75 Trebuie arătat mai întâi că, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID, „[n]ivelul și condițiile pensiei provizorii sunt identice cu cele ale pensiei pe care o primesc membrii camerei inferioare din statul membru pentru care a fost ales membrul în cauză al Parlamentului”.

76 După cum a arătat Tribunalul în esență la punctul 139 din hotărârea atacată, din expresia „[n]ivelul și condițiile pensiei provizorii sunt identice” reiese că Parlamentul este obligat să aplice foștilor deputați europeni în cauză regulile de calcul al pensiilor astfel cum sunt aplicate membrilor parlamentului statului membru în care au fost aleși acești foști deputați europeni. Cu alte cuvinte, această instituție este obligată să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

77 Această interpretare a articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID este conformă cu obiectivul urmărit de această dispoziție, astfel cum rezultă din articolul 1 alineatul (2) din anexa menționată.

78 Astfel, această din urmă dispoziție prevede că pot beneficia de pensia prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din anexa menționată numai foștii deputați europeni al căror sistem de pensionare din statul membru în care au fost aleși nu prevede pensii sau al căror nivel și/sau modalități de calcul al pensiei la care au dreptul nu sunt identice cu cele aplicabile membrilor parlamentului național.

79 În consecință, articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID are în esență ca obiectiv să permită foștilor deputați europeni care se află în situația menționată la articolul 1 alineatul (2) din această anexă să fie tratați în același mod ca deputații europeni al căror sistem național de pensii prevedea un drept la o pensie ale cărei nivel și/sau modalități de calcul erau identice cu cele aplicabile membrilor parlamentului lor național.

80 Interpretarea acestei dispoziții în sensul că impune Parlamentului să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză are astfel drept consecință supunerea acestora, asemenea celorlalți foști deputați europeni, modificărilor aduse regulilor de calcul al cuantumului pensiilor membrilor parlamentului lor național.

81 Acest sistem bazat pe anexa III la Normele CID a fost menținut, în temeiul articolului 75 din normele de aplicare, după intrarea în vigoare a Statutului deputaților în ceea ce privește printre altele pensiile pentru vechime în muncă ale foștilor deputați europeni.

82 Desigur, articolul 74 din normele de aplicare prevede că Normele CID expiră la data intrării în vigoare a Statutului deputaților. Tribunalul a arătat în mod întemeiat, la punctul 153 din hotărârea atacată, că Statutul deputaților și normele de aplicare au instituit două sisteme de pensii succesive care implică două tipuri de drepturi de pensie, și anume, pe de o parte, drepturile la pensia pentru vechime în muncă dobândite până la 14 iulie 2009, data intrării în vigoare a statutului menționat, pe baza normelor interne ale Parlamentului, și, pe de altă parte, drepturile la pensia pentru limită de vârstă dobândite de la această dată, în temeiul articolului 49 din normele de aplicare.

83 Cu toate acestea, astfel cum prevede în mod expres articolul 74 din normele de aplicare, această expirare a normelor CID este sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în titlul IV din aceste măsuri. Printre aceste dispoziții tranzitorii figurează articolul 75 din normele menționate.

84 Astfel cum a constatat Tribunalul la punctele 145 și 153 din hotărârea atacată, articolul 75 alineatul (1) din normele de aplicare se aplică foștilor deputați europeni, printre care și unii recurenți, care au plătit la bugetul Uniunii contribuții în temeiul articolului 2 alineatul (2) din anexa III la Normele CID și începuseră să încaseze o pensie în temeiul acestei anexe înainte de intrarea în vigoare a Statutului deputaților, în timp ce articolul 75 alineatul (2) din normele de aplicare se aplică foștilor deputați europeni, printre care și alți recurenți, care, deși plătiseră și ei astfel de contribuții, nu începuseră încă să primească o pensie pentru vechime în muncă la data intrării în vigoare a Statutului deputaților.

85 Astfel, pe de o parte, în temeiul articolului 75 alineatul (1) din normele de aplicare, pensiile acordate potrivit anexei III la Normele CID continuă să fie plătite în aplicarea acestei anexe persoanelor care au beneficiat de aceste prestații înainte de data intrării în vigoare a Statutului deputaților.

86 Astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 140 din hotărârea atacată, din modul de redactare a acestei dispoziții și mai precis din caracterul imperativ al formulării „continuă să fie plătite în temeiul [anexei III la Normele CID]”, precum și din utilizarea indicativului prezent în această formulare trebuie să se deducă faptul că sistemul dinamic rămâne aplicabil foștilor deputați europeni vizați după intrarea în vigoare a Statutului deputaților.

87 Pe de altă parte, din prima teză a articolului 75 alineatul (2) din normele de aplicare reiese că „[r]ămâne dobândit, în conformitate cu anexa III [la Normele CID], dreptul la pensia pentru vechime în muncă dobândit înainte de data intrării în vigoare a [Statutului deputaților]” și din a

doua teză a acestei dispoziții că „[p]ersoanele care au dobândit drepturi în cadrul acestui regim de pensii beneficiază de o pensie calculată pe baza drepturilor dobândite în conformitate cu anexa III [la Normele CID], cu condiția să îndeplinească condițiile prevăzute în acest scop de legislația internă a statului membru respectiv și să fi depus cererea menționată la articolul 3 alineatul (2) din anexa III de mai sus”.

88 În măsura în care articolul 75 alineatul (2) a doua teză din normele de aplicare prevede condiții pe care foștii deputați europeni trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de o pensie calculată pe baza drepturilor lor dobândite în temeiul anexei III la Normele CID, această dispoziție nu are vocația de a se aplica foștilor deputați europeni care au început să beneficieze de o pensie în temeiul acestei anexe înainte de intrarea în vigoare a Statutului deputaților.

89 Pe de altă parte, în măsura în care a doua teză a articolului 75 alineatul (2) din normele de aplicare prevede că foștii deputați europeni în cauză beneficiază de o pensie pentru vechime în muncă în conformitate cu anexa III la Normele CID pe baza drepturilor dobândite, noțiunea „dreptul la pensia pentru vechime în muncă dobândit”, în sensul acestui articol 75 alineatul (2), trebuie înțeleasă, astfel cum a subliniat în mod întemeiat Tribunalul în esență la punctele 143 și 151 din hotărârea atacată, în sensul că vizează drepturile de pensie care rezultă din contribuțiile plătite cu titlu individual de fiecare dintre foștii deputați europeni în cauză și care constituie baza de calcul al pensiei pentru vechime în muncă care le este acordată în temeiul articolului 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID. Prin urmare, această noțiune nu poate fi înțeleasă în sensul că ar face referire la un pretins drept de a primi un cuantum fix și imuabil al pensiei pentru vechime în muncă, calculat pe baza normelor naționale în vigoare la momentul intrării în vigoare a Statutului deputaților sau la momentul aderării la sistemul instituit prin această dispoziție.

90 Contrar celor susținute de recurenți, tot fără a săvârși o eroare de drept Tribunalul a considerat, la punctul 142 din hotărârea atacată, că o reducere a cuantumului pensiei foștilor deputați europeni în cauză nu aduce atingere „drepturilor lor la pensia pentru vechime în muncă dobândite” în sensul normelor interne ale Parlamentului, din moment ce acestea nu le garantează decât dreptul la stabilirea cuantumului pensiei lor în conformitate cu sistemul dinamic.

91 În consecință, reiese atât din modul de redactare, cât și din contextul și din finalitatea normelor interne ale Parlamentului că, la punctul 163 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a statuat că Parlamentul s-a putut întemeia în mod valabil pe normele sale interne pentru a aplica sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

2) Cu privire la pretinsa încălcare a principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, precum și a dreptului de proprietate, consacrat la articolul 17 din cartă

92 Recurenții susțin că interpretarea normelor interne ale Parlamentului reținută de Tribunal contravine principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, precum și dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă.

93 Potrivit unui principiu general de interpretare, un act al Uniunii trebuie interpretat, în măsura posibilului, într-un mod care să nu repună în discuție validitatea sa și în conformitate cu dreptul primar în ansamblul său și în special cu dispozițiile cartei. Astfel, atunci când un text de drept derivat al Uniunii poate primi mai multe interpretări, trebuie să prevaleze acea interpretare care determină conformitatea dispoziției cu dreptul primar, mai degrabă decât cea care conduce la constatarea incompatibilității sale cu acesta (Hotărârea din 21 iunie 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punctul 86 și jurisprudența citată).

94 În ceea ce privește, mai întâi, principiul protecției încrederii legitime, recurenții susțin că faptul că au optat pentru sistemul de pensii instituit prin articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID le garantează, în temeiul acestui principiu, calcularea cuantumului pensiei lor pentru vechime în muncă potrivit modalităților în vigoare la momentul opțiunii lor pentru acest sistem.

95 Potrivit jurisprudenței Curții, nimeni nu poate invoca în mod util o încălcare a principiului menționat în lipsa unor asigurări precise pe care i le-ar fi furnizat administrația. Posibilitatea de a invoca principiul protecției încrederii legitime aparține oricărei persoane pe care o instituție a determinat-o să nutrească speranțe întemeiate. Constituie în această privință asigurări de natură să dea naștere unor asemenea speranțe, indiferent de forma în care sunt comunicate, informații precise, necondiționate, concordante și emise de surse autorizate și de încredere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 ianuarie 2019, Deza/ECHA, C-419/17 P, EU:C:2019:52, punctele 69 și 70, precum și jurisprudența citată).

96 În schimb, în situația în care o persoană prudentă și avizată este capabilă să prevadă adoptarea unei măsuri a Uniunii de natură a-i afecta interesele, ea nu poate invoca beneficiul principiului protecției încrederii legitime atunci când este adoptată această măsură (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 ianuarie 2019, Deza/ECHA, C-419/17 P, EU:C:2019:52, punctul 71 și jurisprudența citată).

97 Faptul că un fost deputat european a optat voluntar pentru sistemul de pensii instituit prin articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID nu i-a dat însă dreptul de a încasa un cuantum previzibil, fix și imuabil al pensiei pentru vechime în muncă la momentul la care a optat pentru acest sistem. Astfel, după cum Tribunalul a statuat în mod întemeiat la punctele 208 și 209 din hotărârea atacată, care nu au fost criticate de recurenți în cadrul recursului lor, singura asigurare, precisă și necondiționată, pe care Parlamentul era în măsură să o dea era aceea că, în temeiul normelor sale interne, foștii deputați europeni în cauză ar primi o pensie pentru limită de vârstă ale cărei nivel și modalități ar fi identice cu cele care erau aplicabile membrilor parlamentului statului membru în care au fost aleși, în conformitate cu sistemul dinamic.

98 Rezultă că interpretarea normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia acesta este obligat să aplice acest sistem este conformă cu principiul protecției încrederii legitime.

99 În ceea ce privește, în continuare, dreptul de proprietate, recurenții susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctul 228 din hotărârea atacată, atunci când a examinat conformitatea deciziilor în litigiu cu dreptul de proprietate în raport cu obiectivul Deciziei nr. 14/2018, iar nu cu un obiectiv recunoscut de dreptul Uniunii.

100 Trebuie amintit că, la punctul 219 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că, deși deciziile în litigiu nu implică o privare pură și simplă de pensii a recurenților, nu este mai puțin adevărat că ele reduc cuantumul acestora, restrângând astfel dreptul lor de proprietate.

101 În continuare, la punctele 220-235 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dacă această restricție îndeplinea cerințele articolului 52 alineatul (1) din cartă, amintite la punctul 213 din prezenta hotărâre. În această privință, la punctul 227 din hotărârea menționată, Tribunalul a statuat că aprecierea obiectivului de interes general urmărit prin deciziile în litigiu nu putea fi efectuată fără a ține seama de scopurile care au stat la baza adoptării Deciziei nr. 14/2018. În această măsură, în urma examinării conformității acestor decizii cu dreptul de proprietate, pe

care a efectuat-o, la punctele 228-234 din aceeași hotărâre, ținând seama de aceste scopuri, Tribunalul a decis, la punctul 236 din aceasta, că critica întemeiată pe încălcarea dreptului de proprietate trebuia respinsă.

102 Potrivit jurisprudenței Curții, întinderea acestui drept trebuie determinată, conform articolului 52 alineatul (3) din cartă, ținând seama de articolul 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Paris la 20 martie 1952, care consacră dreptul menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 49).

103 Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului rezultă că drepturile care decurg din plata unor cotizații la un sistem de securitate socială constituie drepturi patrimoniale în sensul acestui articol 1 (Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 50).

104 În plus, o reducere a cuantumului unei pensii pentru vechime în muncă care poate avea un efect asupra calității vieții persoanei interesate constituie o restrângere a dreptului său de proprietate (a se vedea în acest sens Curtea EDO, 1 septembrie 2015, Da Silva Carvalho Rico împotriva Portugaliei, CE:ECHR:2015:0901DEC001334114, § 33).

105 În măsura în care interpretarea normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia acesta este obligat să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză poate conduce la o reducere a cuantumului pensiei acestora din urmă, această interpretare poate conduce la o restrângere a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă.

106 Or, dreptul de proprietate nu are caracter absolut, iar exercitarea sa poate face, așadar, obiectul unor restricții, cu condiția printre altele ca acestea să fie justificate de obiective de interes general urmărite de Uniune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 51, precum și jurisprudența citată).

107 Astfel, în temeiul articolului 52 alineatul (1) din cartă, orice restrângere a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din aceasta este conformă cu această din urmă dispoziție dacă este prevăzută de lege, respectă substanța dreptului de proprietate și, prin respectarea principiului proporționalității, este necesară și răspunde efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.

108 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că cerința potrivit căreia orice restrângere a exercițiului drepturilor fundamentale trebuie să fie prevăzută de lege presupune ca actul care permite ingerința în aceste drepturi să definească el însuși întinderea restrângerii exercițiului dreptului în cauză, precizându-se, pe de o parte, că această cerință nu exclude ca restrângerea în cauză să fie formulată în termeni suficient de deschiși pentru a se putea adapta la situații diferite, precum și la schimbările situațiilor și, pe de altă parte, că Curtea poate, dacă este cazul, să precizeze, pe calea interpretării, întinderea concretă a restrângerii atât în raport cu înșiși termenii reglementării Uniunii în cauză, cât și cu economia sa generală și cu obiectivele pe care le urmărește, astfel cum sunt interpretate în lumina drepturilor fundamentale garantate de cartă (Hotărârea din 21 iunie 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punctul 114).

109 Astfel cum s-a arătat la punctul 91 din prezenta hotărâre, reiese atât din modul de redactare, cât și din contextul și din finalitatea normelor interne ale Parlamentului, care au o aplicabilitate generală în privința deputaților europeni și pot fi, așadar, considerate echivalentul, pe planul intern al

acestei instituții, al unei „legi” în sensul articolului 52 alineatul (1) din cartă [a se vedea prin analogie Avizul 1/15 (Acordul PNR UE-Canada) din 26 iulie 2017, EU:C:2017:592, punctele 145 și 146], că instituția menționată este obligată să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

110 În al doilea rând, Tribunalul, în calitatea sa de judecător de fond și fără a săvârși o eroare de drept, a putut constata, la punctele 216 și 235 din hotărârea atacată, că recurenții nu au prezentat elemente concrete de natură să demonstreze că reducerea cuantumului pensiilor lor aducea atingere substanței dreptului lor de proprietate sau trebuia calificată drept disproporționată.

111 În ceea ce privește, în al treilea rând, aspectul dacă sistemul dinamic și reducerile cuantumurilor pensiilor care pot rezulta din acesta sunt necesare și răspund efectiv unuia sau mai multor obiective de interes general recunoscute de Uniune, este necesar să se constate că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctul 227 din hotărârea atacată, atunci când a considerat că, ținând seama de articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID, adoptarea deciziilor în litigiu depindea în mod necesar de alegerile făcute de autoritățile italiene competente, astfel încât „aprecierea obiectivului de interes general urmărit de deciziile [în litigiu] nu [putea] face abstracție de scopurile care au stat la baza adoptării Deciziei nr. 14/2018”.

112 Astfel, obiectivele urmărite prin Decizia nr. 14/2018, aplicabilă foștilor deputați europeni în cauză în temeiul sistemului dinamic, sunt de natură pur națională. Ca atare, ele nu sunt, prin urmare, susceptibile să justifice o reducere a cuantumului pensiilor, aceste sume fiind plătite în temeiul unui sistem de pensii instituit nu în temeiul dreptului național, ci al dreptului Uniunii și fiind în sarcina bugetului Uniunii.

113 Prin urmare, tot în mod eronat, la punctele 228-234 din hotărârea atacată, Tribunalul a luat în considerare obiectivele urmărite de această decizie națională pentru a examina dacă atingerea adusă dreptului de proprietate al recurenților, determinată de deciziile în litigiu, era justificată.

114 Cu toate acestea, trebuie amintit că, în ipoteza în care motivele unei decizii a Tribunalului relevă o încălcare a dreptului Uniunii, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind întemeiat pentru alte motive de drept, o asemenea încălcare nu este de natură să determine anularea acestei hotărâri și se impun efectuarea unei substituiri a motivelor și respingerea recursului (Hotărârea din 14 decembrie 2023, Comisia/Amazon.com și alții, C-457/21 P, EU:C:2023:985, punctul 51, precum și jurisprudența citată).

115 Prin urmare, trebuie să se verifice dacă respingerea criticii întemeiate pe o încălcare a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă apare ca fiind fondată pentru alte motive de drept decât cele afectate de eroarea identificată la punctele 111 și 113 din prezenta hotărâre.

116 În această privință, este necesar să se arate că aplicarea sistemului dinamic foștilor deputați europeni care se află în situația prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din anexa III la Normele CID urmărește un obiectiv de interes general recunoscut de Uniune, în măsura în care vizează, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 79 din prezenta hotărâre, să trateze în același mod, pe de o parte, deputații europeni care fie nu beneficiau de un sistem de pensii în statul membru în care fuseseră aleși, fie beneficiau de un sistem de pensii ale cărui nivel și/sau modalități de calcul al pensiei nu erau identice cu cele aplicabile membrilor parlamentului național și, pe de altă parte, deputații europeni al căror sistem național de pensii prevedea un astfel de nivel și/sau modalități de calcul al pensiei identice cu cele aplicabile membrilor parlamentului național.

117 Aplicarea sistemului dinamic foștilor deputați europeni vizați răspunde efectiv acestui obiectiv al egalității de tratament, din moment ce are ca efect faptul că cele două categorii de deputați europeni menționați la punctul precedent din prezenta hotărâre sunt supuse, în orice moment, normelor naționale referitoare la calculul pensiilor pentru vechime în muncă ale membrilor parlamentului statului membru în cauză.

118 Această aplicare era, în plus, necesară pentru atingerea obiectivului menționat, numai o aliniere a nivelului și/sau a modalităților de calcul al pensiei precum cea prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID coroborat cu articolul 1 alineatul (2) din această anexă putând conduce la egalitatea de tratament între categoriile menționate de deputați europeni.

119 Rezultă astfel că, în pofida erorii de drept identificate la punctele 111 și 113 din prezenta hotărâre, respingerea criticii întemeiate pe o încălcare a dreptului de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă este fondată, restrângerea dreptului de proprietate în cauză îndeplinind toate condițiile prevăzute la articolul 52 alineatul (1) din cartă.

120 În sfârșit, în ceea ce privește principiul securității juridice, recurenții susțin că acesta se opune unei atingeri aduse drepturilor lor dobândite la care conduce aplicarea sistemului dinamic.

121 În cadrul examinării conformității deciziilor în litigiu cu principiul securității juridice, Tribunalul a amintit, la punctul 191 din hotărârea atacată, că reieșea deja din cuprinsul punctelor 126-161 din această hotărâre că „drepturile de pensie dobândite” trebuiau distinse de „cuantumurile pensiilor”. Tribunalul a arătat în această privință că, deși „drepturile de pensie” sunt dobândite definitiv și nu pot fi modificate, iar pensiile pentru vechime în muncă continuă să fie plătite, nimic nu se opunea ca cuantumurile acestor pensii să fie adaptate în sensul majorării sau al reducerii, ceea ce Parlamentul era obligat să facă în speță, având în vedere obligația sa de a aplica sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

122 La punctul 202 din hotărârea atacată, Tribunalul și-a încheiat analiza statuând că recurenții nu au demonstrat că principiul securității juridice a fost încălcat în speță. Astfel, normele interne ale Parlamentului presupuneau ca noile cuantumuri ale pensiilor recurenților să intre în vigoare la 1 ianuarie 2019. Or, Tribunalul a amintit că aceste norme interne erau în mare măsură anterioare datei de 1 ianuarie 2019, iar nu ulterioare acestei date. În plus, recurenții nici nu au dovedit, nici nu au susținut că Parlamentul a aplicat aceste noi sume înainte de 1 ianuarie 2019, și anume înainte de data reținută în acest scop prin Decizia nr. 14/2018. În sfârșit, potrivit Tribunalului, Parlamentul i-a informat pe recurenți, încă din luna ianuarie 2019, cu privire la o posibilă aplicare a normelor prevăzute în Decizia nr. 14/2018 în privința lor, ceea ce această instituție le-ar fi confirmat în luna februarie 2019. Tribunalul a dedus de aici că recurenții fuseseră informați cu privire la modificarea regulilor aplicabile calculului cuantumului pensiei lor pentru vechime în muncă înainte de a fi adoptate deciziile în litigiu.

123 Trebuie amintit în această privință că principiul securității juridice impune ca o reglementare a Uniunii să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora și ca acestea din urmă să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință (Hotărârea din 9 noiembrie 2023, Global Silicones Council și alții/Comisia, C-558/21 P, EU:C:2023:839, punctul 99 și jurisprudența citată).

124 Astfel, legile noi, care aduc modificări legii vechi, se aplică, cu excepția unei derogări, efectelor viitoare ale unor situații apărute sub imperiul acesteia din urmă. Numai pentru situațiile apărute și constituite definitiv sub incidența legii vechi, care instituie drepturi dobândite, lucrurile nu stau astfel. Un drept este considerat dobândit atunci când faptul generator al acestuia s-a produs înainte de modificarea legislativă. Totuși, această situație nu se regăsește în cazul unui drept al cărui fapt constitutiv nu s-a produs sub incidența legislației care a fost modificată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2023, Grossetête/Parlamentul, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punctul 84 și jurisprudența citată).

125 În ceea ce privește în special dreptul de a primi o pensie pentru vechime în muncă, acesta este dobândit, în principiu, în momentul în care intervine faptul generator al acestui drept, cu alte cuvinte în momentul în care pensia devine exigibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2023, Grossetête/Parlamentul, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punctele 85-87).

126 Aceasta nu implică însă că orice modificare adusă modalităților de calcul al unei pensii care determină o reducere a acestui cuantum, aplicată în temeiul unei reglementări adoptate după ce pensia respectivă a devenit exigibilă, constituie o atingere adusă acestor drepturi dobândite.

127 Este necesar să se amintească în această privință că nu există în dreptul Uniunii niciun principiu potrivit căruia drepturile dobândite nu pot fi în niciun caz modificate sau reduse. Este posibil, în anumite condiții, să se modifice astfel de drepturi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2023, Grossetête/Parlamentul, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punctele 88 și 89).

128 În speță, Tribunalul a putut concluziona în mod întemeiat, pe baza elementelor vizate în special la punctul 202 din hotărârea atacată, că aplicarea sistemului dinamic, astfel cum este prevăzută în anexa III la Normele CID și la articolul 75 din normele de aplicare, este compatibilă cu principiul securității juridice.

129 Având în vedere tot ceea ce precedă, este necesar să se respingă primul motiv în măsura în care prin intermediul acestuia recurenții contestă interpretarea normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia acesta este obligat să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză.

C. Cu privire la al doilea motiv

1. Argumentația părților

130 Al doilea motiv cuprinde trei aspecte.

131 Prin intermediul primului aspect, recurenții susțin că Tribunalul a săvârșit, la punctul 126 din hotărârea atacată, o eroare de drept atunci când a interpretat articolele 74 și 75 din normele de aplicare în sensul că dispozițiile anexei III la Normele CID au putut constitui un temei juridic valabil pentru adoptarea deciziilor în litigiu.

132 Astfel, Tribunalul ar fi considerat ca fiind aplicabil, în temeiul trimiterii prevăzute la articolul 74 din normele de aplicare coroborat cu articolul 75 din acestea, nu conținutul acestei anexe la momentul adoptării statutului, ci dispoziția juridică ca atare, deși fusese abrogată. Astfel, anexa menționată ar trebui să se aplice potrivit Tribunalului nu numai prin referire la momentul abrogării vechiului sistem de pensii, ci și la viitor, aplicând în mod retroactiv modificări ale prestației italiene de pensie decise atunci când anexa III nu mai era în vigoare.

133 Potrivit recurenților, reiese astfel din modul de redactare a articolului 74 din normele de aplicare coroborat cu considerentul (7) al acestora că anexa III la Normele CID a fost abrogată în totalitate la data intrării în vigoare a Statutului deputaților.

134 Prin intermediul celui de al doilea aspect, recurenții susțin că, la punctele 90-92 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a interpretat articolul 25 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Parlamentului în sensul că șeful de unitate era competent să adopte deciziile în litigiu, întrucât era titularul unei subdelegări legale.

135 Deciziile în litigiu ar fi trebuit să fie adoptate de Biroul Parlamentului, în măsura în care acestea ar avea calitatea de acte de administrare extraordinară. Astfel, asemenea decizii s-ar încadra într-o situație nouă, complexă și neprevăzută, fapt dovedit de altfel de intervenția serviciului juridic al Parlamentului, astfel încât conformitatea lor cu normele și cu principiile de rang superior ale Uniunii ar fi trebuit verificată înainte ca acestea să fie adoptate. Prin urmare, nu ar fi vorba despre decizii pur tehnice, care pot fi delegate unui șef de unitate.

136 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenții susțin că, la punctele 110-114 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare în aprecierea motivării deciziilor în litigiu.

137 Aceste decizii s-ar limita să facă o trimitere indirectă la motivarea care figurează în avizul serviciului juridic. Or, acest aviz nu ar fi nici menționat în deciziile în litigiu și nici anexat la acestea. Avizul menționat nu ar fi anexat nici la comunicarea atașată la fișele de pensie din luna februarie 2019 care au fost adresate recurenților. Acesta ar fi fost doar citat, sub forma unei simple mențiuni potrivit căreia serviciul juridic al Parlamentului a confirmat aplicabilitatea automată a Deciziei nr. 14/2018.

138 În plus, Tribunalul ar fi menționat în mod eronat că scrisoarea adresată de șeful de unitate la 11 iunie 2019 domnului Florio, reclamant în cauza T-465/19, menționa un link direct către pagina de internet a Parlamentului care permitea consultarea avizului serviciului juridic. Astfel, această scrisoare ar fi răspunsul la observațiile prezentate de persoana interesată în urma notificării notei din 11 aprilie 2019 care o privește. Prin urmare, ceilalți recurenți nu ar fi primit o astfel de informație, iar deciziile în litigiu nu ar face referire la un link către site-ul internet pe care avizul serviciului juridic ar fi accesibil publicului.

139 Faptul că recurenții au reușit să obțină acest aviz nu poate conduce la concluzia că au fost respectate cerințele formale prevăzute la articolul 296 TFUE.

140 În sfârșit, avizul serviciului juridic nu ar fi cuprins decât o examinare foarte parțială și sumară a respectării normelor de rang superior și a principiilor fundamentale ale dreptului Uniunii, fapt pe care Tribunalul l-ar fi neglijat.

141 Parlamentul arată că al doilea motiv trebuie respins ca fiind nefondat.

2. Aprecierea Curții

a) Observații introductive

142 Primul aspect, întemeiat pe încălcarea articolelor 74 și 75 din normele de aplicare, privește interpretarea normelor interne ale Parlamentului potrivit căreia acesta este obligat să aplice sistemul dinamic foștilor deputați europeni în cauză. Având în vedere jurisprudența amintită la punctul 42 din prezenta hotărâre, trebuie analizată temeinicia acestei critici, din moment ce prin aceasta recurenții invocă o nelegalitate care riscă să fie repetată în viitor.

143 Situația este aceeași în ceea ce privește al doilea aspect, prin care recurenții susțin că șeful de unitate nu era competent în temeiul articolului 25 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Parlamentului să adopte deciziile în litigiu.

144 Prin intermediul celui de al treilea aspect, recurenții susțin în esență că Tribunalul a încălcat articolul 296 TFUE. Pe de o parte, acesta ar fi statuat în mod eronat, la punctele 112 și 116 din hotărârea atacată, că Parlamentul nu își încălcase obligația de motivare din moment ce recurenții avuseseră un acces liber și o cunoaștere perfectă a conținutului avizului serviciului juridic înainte de introducerea acțiunii lor. Pe de altă parte, Tribunalul ar fi neglijat faptul că avizul serviciului juridic nu cuprindea decât o examinare foarte parțială și sumară a respectării normelor de rang superior și a principiilor fundamentale ale dreptului Uniunii.

145 În această privință, trebuie să se constate că acest aspect este inadmisibil.

146 În conformitate cu articolul 256 alineatul (1) TFUE și cu articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept. Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Constatarea acestor fapte și aprecierea acestor elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestora, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 28 septembrie 2023, Changmao Biochemical Engineering/Comisia, C-123/21 P, EU:C:2023:708, punctul 121 și jurisprudența citată).

147 În primul rând, în măsura în care recurenții contestă faptul că au avut un acces liber și o cunoaștere perfectă a conținutului avizului serviciului juridic înainte de introducerea acțiunii, ei urmăresc în realitate ca Curtea să efectueze o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă, fără a invoca însă denaturarea acestora de către Tribunal.

148 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul recurenților potrivit căruia Tribunalul a ignorat caracterul parțial și sumar al examinării respectării normelor de rang superior și a principiilor fundamentale ale dreptului Uniunii pe care le cuprindea avizul serviciului juridic, este necesar să se constate că acesta este inadmisibil întrucât este întemeiat pe o nelegalitate pretins săvârșită de Parlament care nu a fost invocată și, în consecință, nu a fost dezbătut în fața Tribunalului.

149 În realitate, reiese din articolul 58 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene că motivele de recurs trebuie să se întemeieze pe argumente bazate pe procedura în fața Tribunalului. În plus, potrivit articolului 170 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, recursul nu poate modifica obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului. Competența Curții în cadrul recursului este,

așadar, limitată la aprecierea soluției juridice date cu privire la motivele și la argumentele dezbătute în fața primei instanțe (Hotărârea din 21 decembrie 2021, Aeris Invest/SRB, C-874/19 P, EU:C:2021:1040, punctul 53 și jurisprudența citată).

150 Desigur, recurenții au reproșat Parlamentului în fața Tribunalului, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 99 din hotărârea atacată, că nu a analizat în ce măsură aplicarea retroactivă a unui sistem de pensii mai puțin favorabil ar putea fi compatibilă cu dreptul Uniunii. Totuși, acest argument diferă de cel rezumat la punctul 140 din prezenta hotărâre în special în măsura în care nu are legătură cu obligația de motivare, astfel cum Tribunalul a statuat în mod întemeiat la punctul 120 din hotărârea atacată.

151 Rezultă că este necesar să se examineze numai temeinicia primului și a celui de al doilea aspect ale celui de al doilea motiv.

b) Cu privire la fond

152 În ceea ce privește primul aspect, trebuie arătat că articolul 74 din normele de aplicare prevede că, sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în titlul IV din aceste măsuri, normele CID expiră în ziua intrării în vigoare a Statutului deputaților.

153 Nu se poate deduce din acest text că foștii deputați europeni vizați ar trebui să fie supuși, în mod intangibil, regulilor de calcul al pensiilor care erau aplicabile la momentul abrogării Normelor CID membrilor parlamentului statului membru în care au fost aleși acești foști deputați.

154 Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 81-83 din prezenta hotărâre, sistemul dinamic rămâne aplicabil unor astfel de deputați în temeiul articolului 75 din normele de aplicare după intrarea în vigoare a Statutului deputaților.

155 Această interpretare a articolului 75 din normele de aplicare nu este infirmată, contrar celor susținute de recurenți, de considerentul (7) al acestora.

156 Considerentul (7) al normelor de aplicare enunță, pe de o parte, că „persoanel[e] care beneficiază de anumite prestații acordate în baza Normelor CID [trebuie să poată avea în continuare] posibilitatea de a beneficia de acestea și ulterior abrogării acestor dispoziții, în conformitate cu principiul [protecției] încrederii legitime” și, pe de altă parte, că „trebuie garantată protecția drepturilor la pensie câștigate în baza Normelor CID înainte de intrarea în vigoare a statutului”.

157 Din acest considerent rezultă că el precizează că prestațiile acordate în temeiul reglementării menționate continuă să fie plătite, fără a se putea deduce de aici că reglementarea amintită ar înceta să se aplice după data respectivă.

158 Astfel, noțiunea de „drepturi la pensie câștigate” are același conținut în acest considerent precum cel pe care îl are la articolul 75 alineatul (2) din normele de aplicare, după cum este precizat la punctul 89 din prezenta hotărâre.

159 Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a constatat în esență, la punctul 126 din hotărârea atacată, că articolul 2 alineatul (1) din anexa III la Normele CID, care prevede aplicarea sistemului dinamic foștilor deputați europeni în cauză, nu a fost abrogat și rămâne aplicabil după intrarea în vigoare a Statutului deputaților, în cazul recurenților.

160 Rezultă că primul aspect trebuie înlăturat ca fiind nefondat.

161 În ceea ce privește al doilea aspect, trebuie arătat că Tribunalul a constatat, la punctul 90 din hotărârea atacată, că șeful de unitate fusese desemnat ordonator de credite subdelegat pentru linia bugetară 1030, referitoare la pensiile pentru limită de vârstă vizate de anexa III la Normele CID, prin Decizia FINS/2019-01 a directorului general al Direcției Generale Finanțe a Parlamentului din 23 noiembrie 2018 și că această decizie indică în mod expres că șeful de unitate este autorizat să procedeze printre altele la stabilirea angajamentelor juridice și a angajamentelor bugetare, la lichidarea cheltuielilor și la ordonanțarea plăților, dar și la stabilirea previziunilor de creanțe, la constatarea drepturilor care trebuie recuperate și la emiterea ordinelor de recuperare.

162 La punctul 91 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat în special că regulile stabilite prin normele de aplicare și prin Normele CID, astfel cum au fost adoptate de Biroul Parlamentului, nu au fost modificate de șeful de unitate, ci doar au fost puse în aplicare de acesta.

163 În aceste împrejurări, Tribunalul a statuat, la punctul 92 din hotărârea atacată, că șeful de unitate era competent să adopte deciziile în litigiu.

164 În măsura în care Decizia FINS/2019-01 a directorului general al Direcției Generale Finanțe a Parlamentului din 23 noiembrie 2018 îl autorizează pe șeful de unitate să procedeze în special la stabilirea angajamentelor juridice și a angajamentelor bugetare, la lichidarea cheltuielilor și la ordonanțarea plăților, dar și la stabilirea previziunilor de creanțe, la constatarea drepturilor care trebuie recuperate și la emiterea ordinelor de recuperare, aceasta este redactată într-un mod suficient de larg pentru a include situațiile invocate de recurenți, și anume situații noi, complexe și neprevăzute în domeniile delegate.

165 În plus, recurenții nu susțin că această decizie cuprinde o rezervă referitoare la competența de a aplica dreptul primar al Uniunii și în special dispozițiile cartei în cadrul adoptării deciziilor care țin de aceste domenii.

166 Pe de altă parte, articolul 25 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Parlamentului nu cuprinde, contrar celor susținute de recurenți, nicio rezervă de competență în materie în favoarea Biroului Parlamentului. Astfel, potrivit acestei dispoziții, „Biroul Parlamentului reglementează chestiunile financiare, organizatorice și administrative care îi privesc pe deputați pe baza unei propuneri a secretarului general al acestei instituții sau a unui grup politic”. Nici pretinsa distincție dintre actele de administrare extraordinară, a căror adoptare ar fi rezervată Biroului Parlamentului, și actele de administrare ordinară, care ar fi fost delegate șefului de unitate, nu poate fi dedusă din dispoziția menționată.

167 Prin urmare, al doilea aspect trebuie respins ca nefondat.

168 Rezultă că al doilea motiv de recurs trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

D. Cu privire la al treilea motiv

1. Argumentația părților

169 Al treilea motiv este îndreptat împotriva punctului 70 din hotărârea atacată, prin care Tribunalul a considerat inadmisibilă acțiunea doamnei Panusa în cauza T-453/19, pentru motivul că nota șefului de unitate din 11 aprilie 2019 care o privea nu determinase nicio reducere a cuantumului pensiei sale de urmaș.

170 Această concluzie ar fi afectată de o eroare de drept, în măsura în care în esență pensia de urmaș de care beneficiază doamna Panusa este calculată pe baza dispozițiilor anexei III la Normele CID, deși stabilirea unei astfel de pensii ar intra sub incidența dispozițiilor anexei I la această reglementare, ceea ce ar trebui să o determine să poată pretinde un cuantum mai ridicat al pensiei.

171 Parlamentul susține că al treilea motiv trebuie respins ca fiind inadmisibil și, cu titlu subsidiar, ca fiind nefondat.

2. Aprecierea Curții

172 Trebuie să se constate că motivele hotărârii atacate vizate de al treilea motiv nu constituie susținerea necesară a uneia dintre aprecierile Tribunalului vizate la punctul 47 din prezenta hotărâre.

173 Prin urmare, nu este necesară examinarea acestui motiv.

174 Întrucât toate motivele invocate de recurenți în susținerea recursului au fost înlăturate, se impune respingerea acestuia în totalitate.

VI. Cu privire la cheltuielile de judecată

175 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din regulamentul respectiv, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

176 Întrucât recurenții au căzut în pretenții, iar Parlamentul a solicitat obligarea lor la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acestora să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Parlament.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) **Respinge recursul.**

2) **Doamnele Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, domnii Luigi Vinci, Agostino Mantovani, doamnele Anna Catasta, Vanda Novati, domnul Francesco Enrico Speroni, doamna Maria Di Meo, domnii Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo și Olivier Dupuis, doamna Leda Frittelli, domnii Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio**

Mussa, Mauro Nobilia, doamna Clara di Prinzio, în calitate de moștenitoare a domnului Sergio Camillo Segre, domnii Stefano De Luca, Riccardo Ventre, doamna Mirella Musoni, domnii Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina, Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, doamna Fiammetta Cucurnia, în calitate de moștenitoare a domnului Giulietto Chiesa, domnii Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, în calitate de moștenitor al domnului Giulio Cesare Gallenzi, Vitaliano Gemelli și doamnele Pasqualina Napoletano și Ida Panusa sunt obligați să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Parlamentul European.

Semnături